

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЙЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча психологія
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь молодший бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 016 Спеціальна освіта

спеціалізація 016.01 - логопедія

освітня програма Спеціальна освіта (логопедія)
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми


Боднар Н.М.
(підпись, підголівка, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою загальної та практичної
психології

протокол № 13 від 25.06.2021 р.

Завідувач кафедри  Мазоха І.С.
(підпись, підголівка, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова ради з якості вищої освіти факультету
української філології та соціальних наук

 Гончарова Н.О.
(підпись, підголівка, прізвище)

Розробники програми:

Мазоха Інна Степанівна, кандидат
психологічних наук, доцент кафедри
загальної та практичної психології

Рецензенти програми:

Прокоф'єва Л.О., викладач кафедри загальної та
практичної психології ІДГУ

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	30	
Модулів:	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	28	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: I	Лабораторні заняття:	
Семестр: II	Семінарські заняття:	
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 30	2	
- самостійна робота: 28	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	60	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є психологічні закономірності, характеристики, етапи, умови і критерії успішного протікання процесів засвоєння дітьми знань, моральних норм та принципів, формування їх світогляду та переконань.

Метою вивчення дисципліни є: формування у студентів уявлень про психологічні закономірності, етапи, умови і критерії психічного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки. Для освоєння дисципліни «Дитяча психологія» студенти використовують знання, вміння і навички, сформовані в ході вивчення дисциплін «Психологія». Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисципліни «Дошкільна педагогіка з історією», «Педагогіка сімейного виховання» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «016 Спеціальна освіта (логопедія)».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК- 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН -12	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з мовленнєвими порушеннями.
ЗК- 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 1	Знати першооснови анатомії, фізіології, патології дітей з основами валеології; здатний застосовувати елементи теоретично-прикладної підготовки в професійній діяльності.
ЗК -7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 3	Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.
ЗК -9	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	ПРН -5	Володіти теоретичними основами сучасних технологій навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами.
Фахові компетентності (ФК)			
СК- 2	Здатність до застосування психолого-педагогічних та фахових знань.	ПРН-15	Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів; створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню учнів з особливими потребами.
СК -3	Здатність удосконалювати власну професійну діяльність.	ПРН -6	Знати технологію педагогічного супроводу здобувачів освіти з порушеннями мовлення в освітньому процесі закладів

			освіти.
СК -4	Здатність супроводжувати навчально-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку в інклузивних та інтегрованих закладах освіти.	ПРН-9	Вміти допомагати педагогам і батькам у психолого-педагогічній реабілітації та забезпечені освітніх потреб дітей з порушеннями мовлення.
СК-6		ПРН 11	Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку дітей з порушеннями розвитку, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.
СК -10	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення та саморозвитку.	ПРН 14	Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенцій.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 2	+	+	+	+
ЗК 6	+	+	+	+
ЗК 7	+	+	+	+
ЗК 9	+	+	+	+
СК 2	+	+	+	+
СК 3	+	+	+	+
СК 4	+	+	+	+
СК 6	+	+	+	+
СК 10	+	+	+	+

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

1.	Предмет та завдання дитячої психології	8	4	4				10						
2.	Проблеми психічного розвитку особистості	10	6	4				10						
<i>Змістовий модуль II Психологія раннього дитинства.</i>														
3.	Психологія немовлячого періоду	8	4	4				10						
4.	Психологія раннього віку	10	6	4				10						
<i>Змістовий модуль III Психологія дошкільного віку</i>														
5.	Гра як провідна діяльність дошкільника	8	4	4				10						
6.	Розвиток пізнативальних процесів та особистості дошкільника	12	6	6				10						
Проміжний контроль														
Підсумковий контроль (для екзаменів)														
Разом:		118	30	28				60						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль I. Вступ до дитячої психології

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

Дитяча психологія як галузь психології. Предмет дитячої психології. Мета та завдання дитячої психології. Методи дитячої психології.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку. Основні теорії психічного розвитку. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського. Підходи до періодизації вікового розвитку. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Змістовий модуль II. Психологія раннього дитинства.

Тема 1. Психологія немовлячого періоду.

Новонародженість як критичний період. Розвиток емоційної сфери. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти. Мовленнєвий розвиток немовляти. Когнітивний розвиток.

Тема 2. Психологія раннього віку.

Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку. Предметноманіпулятивна діяльність. Особливості розвитку мовлення. Розвиток пізнативальних процесів. Новоутворення пізнативальної сфери у період раннього дитинства. Криза трьох років.

Змістовий модуль III. Психологія дошкільного віку

Тема 1. Гра як провідна діяльність дошкільника

Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції. Продуктивні види діяльності дошкільника.

Тема 2. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника
Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці. Розвиток пізнавальної сфери. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці. Формування особистості дошкільника. Криза сіми років.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Змістовий модуль I. Вступ до дитячої психології

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

1. Дитяча психологія як галузь психології.
2. Предмет дитячої психології.
3. Мета, завдання та структура дитячої психології.
4. Зв'язок дитячої психології з іншими галузями психологічного знання.
Методи дитячої психології.

Завдання та проблемні ситуації:

1. Сформулюйте головні вимоги до проведення бесіди та анкетування, яких необхідно дотримуватися, щоб забезпечити об'єктивність і надійність результатів дослідження.
2. Чи згодні ви з думкою, що експеримент як метод може бути застосований для дослідження будь-яких психічних явищ? Обґрунтуйте відповідь.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

1. Загальне поняття про психічний розвиток.
2. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.
3. Основні теорії психічного розвитку.
4. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
5. Підходи до періодизації вікового розвитку.
6. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Змістовий модуль II. Психологія раннього дитинства.

Тема 3. Психологія немовлячого періоду.

1. Новонародженість як критичний період.
2. Розвиток емоційної сфери.
3. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.
4. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.
5. Мовленнєвий розвиток немовляти.
6. Когнітивний розвиток.

Тема 4. Психологія раннього віку.

1. Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку.

2. Предметно-маніпулятивна діяльність.
3. Особливості розвитку мовлення.
4. Розвиток пізнавальних процесів.
5. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства.
6. Криза трьох років.

Змістовий модуль III. Психологія дошкільного віку

Тема 5. Гра як провідна діяльність дошкільника

1. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
2. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника.
3. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.
4. Продуктивні види діяльності дошкільника.

Тема 6. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника

1. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Розвиток пізнавальної сфери.
3. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
4. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.
5. Формування особистості дошкільника. Криза семи років.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Реферати	20	захист реферату
2.	Есе	10	презентація есе
3.	Розробка схем та таблиць	10	таблиці, схеми
4.	Розробка презентацій	20	презентації
	Разом	60	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

Змістовий модуль I. Вступ до дитячої психології

Тема 1. Предмет та завдання дитячої психології

Тематика рефератів:

1. Дитяча психологія як наука

Тематика есе:

1. Предмет дитячої психології.

Презентації за темами:

1. Зв'язок дитячої психології з іншими галузями психологічного знання.

Розробка схем та таблиць:

1. Методи дитячої психології.

Тема 2. Проблеми психічного розвитку особистості

Тематика рефератів:

1. Загальне поняття про психічний розвиток.

2. Основні теорії психічного розвитку

Тематика есе:

Презентації за темами:

1. Рушійні сили, чинники та умови психічного розвитку.
2. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
3. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Розробка схем та таблиць:

1. Підходи до періодизації вікового розвитку.

Змістовий модуль II. Психологія раннього дитинства.

Тема 1. Психологія немовлячого періоду.

Тематика рефератів:

1. Новонародженість як критичний період.
2. Мовленнєвий розвиток немовляти.
3. Когнітивний розвиток в немовлячому віці.

Тематика есе:

1. Розвиток емоційної сфери в немовлячому віці.
2. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.

Презентації за темами:

1. Психологія немовляти
2. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.

Тема 2. Психологія раннього віку.

Тематика рефератів:

1. Особливості соціальної ситуації розвитку в ранньому віці.
2. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства.

Тематика есе:

1. Особливості розвитку мовлення.

Презентації за темами:

1. Предметно-маніпулятивна діяльність в ранньому віці.
2. Розвиток пізнавальних процесів.

Розробка схем та таблиць:

1. Криза трьох років.

Змістовий модуль III. Психологія дошкільного віку

Тема 1. Гра як провідна діяльність дошкільника

Тематика рефератів:

1. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
2. Іграшка як засіб психічного розвитку дитини.

Тематика есе:

Продуктивні види діяльності дошкільника.

Презентації за темами:

1. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника.
2. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.

Тема 2. Розвиток пізнавальних процесів та особистості дошкільника

Тематика рефератів:

1. Розвиток пізнавальної сфери. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
2. Формування особистості дошкільника

Тематика есе:

Презентації за темами:

1. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.

Розробка схем та таблиць:

1. Криза семи років.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студентів на семінарських (практичних), лабораторних заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Кожен вид роботи фіксується у відповідній графі журналу академічної групи з обов'язковим позначенням виду роботи та дати проведення. У кожній клітинці академічного журналу зазначається лише одна оцінка, позначки «+» та «-» не допускаються. У разі пропуску заняття здобувачем у графах контролю викладачі роблять позначку ^{н/}.

Здобувач вищої освіти, який з *поважних причин*, підтвердженіх документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання й самостійну роботу, має право на відпрацювання у *двотиижневий термін* після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття **0 балів**.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-балльну шкалу з відповідним ваговим коефіцієнтом. Підрахунки середньозваженого балу здійснюють з точністю до другого знака після коми. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Якщо навчальний курс вивчається протягом двох семестрів і за планом передбачено підсумковий семестровий контроль в останньому семестрі, то середньозважений бал з цієї дисципліни є середнім арифметичним середньозважених балів за кожний семестр.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю. Результати поточного контролю мають бути внесені до відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти перед початком екзаменаційної сесії.

1.2. Форми проміжного контролю.

Форму проведення проміжного контролю визначено у робочій програмі навчальної дисципліни. Інформація про критерії оцінювання на проміжному контролі, перелік питань та приклади типових завдань вносяться до робочої програми і доводиться до відома студентів на початку навчального семестру.

Проміжний контроль може бути у формах модульної контрольної роботи, комп'ютерного тестування, індивідуального науково-дослідного завдання тощо.

Модульні контрольні роботи рекомендовано проводити:

- у письмовій тестовій формі, або у формі комп'ютерного тестування (для дисциплін з усним чи письмовим підсумковим семестровим контролем);
- у формі письмових відповідей на теоретичні питання, розв'язання виробничих ситуацій (для дисциплін, підсумковий семестровий контроль з яких проводиться в тестовій, зокрема комп'ютерній формі);
- у комбінованій формі (для дисциплін, що завершуються заліком).

Проміжний контроль у формі індивідуальних науково-дослідних завдань може проводитися з тих навчальних курсів, котрими передбачено формування навичок науково-дослідницької діяльності.

До проміжного контролю допускаються всі студенти.

Проміжний контроль проводиться за розкладом, затвердженим деканом факультету.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою:

- від «0» до «10» – для дисциплін, викладання яких завершується екзаменом;
- від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу. Результати проміжного контролю слід зазначити у відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти протягом 2-х днів після його проведення, але обов'язково до початку екзаменаційної сесії.

Оцінка з проміжного контролю не перескладається. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий розклад.

Для студентів *заочної форми навчання* проміжний контроль з дисциплін, що завершуються екзаменом, не передбачається. У цьому випадку ваговий коефіцієнт поточного контролю дорівнює 0,5.

6.3. Форми підсумкового контролю.

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом заліково-екзаменаційної сесії, затвердженим деканом факультету.

Підсумковий контроль проводиться з усіх освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою, у таких формах: семестровий екзамен, залік, захист курсової роботи, захист практики.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня досягнення програмних результатів навчання виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семestr з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни, має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та склав проміжний контроль.

Здобувачі, які не з'явилися на контрольні заходи, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (0 балів за 100-бальною шкалою). У випадку відсутності здобувача вищої освіти на контрольному заході з поважної причини, підтвердженої документально, на підставі розпорядження декана факультету йому дозволяється проходження контрольного заходу за додатковим графіком складання підсумкового контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий бал за 100-бальною шкалою та підсумкова оцінка за традиційною шкалою фіксуються у відомості обліку успішності студентів та індивідуальному навчальному плані (зalіковій книжці) здобувача вищої освіти, куди вноситься лише позитивна оцінка.

Відомість успішності здобувачів генерується в автоматизованій системі управління Університету (АСУ «ЗВО») та видається деканатам факультетів не пізніше ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії.

У день проведення заліку викладач особисто отримує в деканаті відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти. Результати заліку заповнюються науково-педагогічними працівниками, які проводили практичні (семінарські, лабораторні) заняття в академічній групі, й повертається в той же день.

До початку екзаменаційної сесії науково-педагогічні працівники виставляють у відомостях результати поточного та проміжного контролю з дисциплін, що завершуються екзаменом. Після проведення іспиту екзаменатор заповнює результати підсумкового контролю й виставляє підсумкову оцінку та повертає відомість у деканат (для усного екзамену – в той же день, для письмового або тестового екзамену – не пізніше наступного дня після іспиту).

Після повернення відомостей успішності здобувачів вищої освіти працівники деканатів заносять результати оцінювання до АСУ «ВНЗ» з метою визначення семестрового рейтингу студента й аналізу результатів заліково-екзаменаційної сесії.

Виправлення підсумкового балу в відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти або індивідуальному навчальному плані (зalіковій книжці) з будь-яких обставин *не дозволяється*.

У винятковому порядку окремим здобувачам вищої освіти можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання сесії. Підставою для перенесення строків сесії є стан здоров'я; виробнича необхідність; участь у міжнародних академічних програмах, програмах виробничих практик за фахом, програмах мовної підготовки (за умови отримання відповідного сертифікату); участь і підготовка до всеукраїнських і міжнародних змагань. У разі потреби складання сесії за індивідуальним розкладом здобувач не пізніше, ніж за два тижні до її початку повинен написати відповідну заяву на ім'я декана факультету, належним чином обґрунтувавши причину свого звернення і вказавши бажані терміни складання сесії. При позитивному розгляді заяви й за відсутності у студента заборгованостей з поточного та проміжного (модульного) контролю деканом факультету видається розпорядження щодо

складання заліково-екзаменаційної сесії за індивідуальним розкладом та виписується відомість індивідуального складання підсумкового контролю.

Питання до МКР:

1. Дитяча психологія як галузь психології.
2. Предмет дитячої психології. Мета та завдання дитячої психології.
3. Методи дитячої психології.
4. Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.
5. Основні теорії психічного розвитку.
6. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
7. Підходи до періодизації вікового розвитку.
8. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.
9. Новонародженість як критичний період.
10. Розвиток емоційної сфери в немовлячому віці.
11. Психологія немовляти. Соціальна ситуація розвитку у немовлячому віці.
12. Роль спілкування з дорослими у психічному розвитку немовляти.
13. Мовленнєвий розвиток немовляти.
14. Когнітивний розвиток в немовлячому віці.
15. Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку.
16. Предметно-маніпулятивна діяльність в ранньому віці.
17. Особливості розвитку мовлення в ранньому віці.
18. Розвиток пізнавальних процесів в ранньому віці.
19. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства.
20. Криза трьох років.
21. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника.
22. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника.
23. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.
24. Продуктивні види діяльності дошкільника.
25. Особливості розвитку мовлення у дошкільному віці.
26. Розвиток пізнавальної сфери в дошкільному віці.
27. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку дошкільників.
28. Емоційно-вольова сфера у дошкільному віці.
29. Формування особистості дошкільника.
30. Криза семи років.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	
70-89	зараховано
51-69	
26-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-балльну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2 Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

9 Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно,

	поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Складання таблиць та схем	5
Реферат	5
Есе	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Базова

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учебової літератури, 2012. 424 с.
2. Калинина Р.Р. Тренинг развития личности дошкольника: занятия, игры, упражнения. СПб. : Изд. „Речь”, 2002. 160 с.
3. Коломинский Я.Л., Панько Е.В. Детская психология. Минск, 1986.
4. Люблінська Г.О. Дитяча психологія: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1974 . 355 с.
5. Мухина В.С. Детская психология. Москва : ООО Апрель Пресс, 1999. 352 с.
6. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія. Київ : Академвидав, 2015. 400 с.

7.

10.2 Основна

1. Алябьева Е.А. Коррекционно-развивающие занятия для детей старшего дошкольного возраста: методическое пособие в помощь воспитателям и психологам дошкольных учреждений. Москва : ТЦ „Сфера”, 2003. 96с.
2. Арттерапія: Психолог дошкілля. 2017. № 9(98). С. 26. 12. Афанасенко Т. Психолого-педагогічне проектування взаємодії: як організувати і реалізувати. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 7.
3. Біла І.М. Експериментування – джерело творчості дошкільників. Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2008. Т. 10. Ч. 4. С. 39-47.
4. Біла І.М. Конструювання як засіб розвитку творчості дошкільнят. Дошкільне виховання. 2010. № 5. С. 10-13.
5. Біла І.М. Феномен дитячої творчості. Дошкільне виховання. – 2011. № 1. С. 7-11.
6. Біла І.М. Психологія дитячої творчості. Київ : Фенікс, 2014. 200 с.
7. Герасимчук О. Бізіборд, або як зайняти дитину. Палітра педагога. 2017. № 5.
8. Городиська В. Творче фантазування в малюнках старших дошкільників. Молодь і ринок. 2016. №11–12. (142 – 143).
9. Грузинська І.М. Особливості розвитку творчої уяви дітей дошкільного віку. Молодий вчений. № 8 (48). серпень, 2017 р.
10. Гуртавцова А. Гіперактивність: особливість характеру чи нездоров'я? Дошкільне виховання. №11. 2013. С. 16-19.
11. Дьяченко О. М. Воображение дошкольника. Москва : Знание. 1986. 96 с.
12. Дьяченко О. М., Кириллова А. И. О некоторых особенностях развития воображения у детей дошкольного возраста. Вопросы психологии. 1980. № 2. С. 107–114.
13. Дьяченко О. М. Об основных направлениях развития воображения у детей. Вопросы психологии. 1988. № 6. С. 52–59.
14. Дьяченко О. М. Пути активизации воображения дошкольников. Вопросы психологии. 1987. № 1. С. 44–51.
15. Ермолаева М. В. Практическая психология детского творчества : учеб. пособие. Москва : Изд. Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд. НПО «МОДЭК», 2005. 304 с.
16. Интеллектуальная одаренность и ее выявление у детей старшего дошкольного возраста / ред. В. А. Моляко, Е. И. Кульчицкая, Н.И. Литвинова, Л.Г. Черная. К. : Знание, 1993. 60 с.
17. Карабаєва І. І., Ладивір С. О. Особливості розвитку уяви дітей. Київ : Шкільний світ, 2008. 128 с.
18. Карпенко Н. Страх: позитивна і негативна роль у розвиткові дітей. Дошкільне виховання. 1997. №12. С. 18-19. 37
19. Карпенко Н. Профілактика дитячих страхів. Дошкільне виховання. 2003. №9. С. 14-15.

20. Коврижник Ю., Смольникова Г. Збагачуємо емоційну сферу дітей. Дошкільне виховання. 1997. №9. С. 12-13, 16-20.
21. Козлова С. Стоун-терапія: цілюща сила каміння. Дошкільне виховання. 2016. № 3.
22. Космодем'янська О. Чарівний килимок – парашут. Рухливі ігри з елементами кольоротерапії. Дошкільне виховання. 2013. № 5.
23. Костина Л. Игровая терапия с тревожными детьми. СПб: Речь, 2003. 160 с.
24. Кравченко О. Дружимо з безпекою. Проект. Палітра педагога. 2013. № 3. С. 10.
25. Кравченко О. Хто трудиться любить, того доля голубить. Проект з батьками. Палітра педагога. 2014. № 4.
26. Крисюк Я. Ігри в міні-пісочниці. Організація роботи з піском у групі раннього віку. Палітра педагога. 2016. № 5. С. 9.
27. Кудрявцев В. Т. Феномен детской креативности. Дошкольное воспитание № 4. 2006. С. 71-78.
28. Кудрявцев В. Т. Воображение ребенка: природа и развитие (Статья вторая). Психологический журнал. 2001. № 6. С. 64–76.
29. Кудрявцев В. Т. Воображение ребёнка: природа и развитие. (Статья первая). Психологический журнал. 2001. № 5. С. 57–68.
30. Кудрявцев В. Т. Камень, который призрели строители. Развитие воображения как условие психологической готовности. Дошкольное воспитание. 2006. № 8.
31. Кузьменко В. Гра. Дошкільне виховання 1996. № 1. С. 24-25. 45. Кулакківська С.Є., Ладивір С.О. Я – дошкільник (вікові та індивідуальні аспекти психічного розвитку). Київ : Нора-прінт, 1996. 108 с.
32. Кульчицька О. І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці. Обдарована дитина. 2000. № 1. С. 10- 14. 38
33. Кэмпбел Росс. Как на самом деле любить детей. Москва : Знание, 1990. 190 с.
34. Лінник О. Куди зникають «чомушки», або як зберегти дитячу допитливість? Вихователь-методист. 2014 р. № 9. С. 14-21.
35. Лэндрет Г.Л. Игровая терапия: искусство отношений : пер. с англ./ Предисл. А.Я. Варга. Москва : Международная педагогическая академия. 1994. 368 с.
36. Мазур А.В. Арттерапія та дитяча гра як засоби корекції страху у дошкільників та дітей 6-7 років. Практична психологія та соціальна робота. №6. 2001. С. 5-11.
37. Малько О. Глинотерапія: долаємо негативні емоції. Дошкільне виховання. 2017. № 1. С. 15.
38. Марінова Г. Поміж пісків. Інтегроване заняття за технологією сенд-плей. Дошкільне виховання. 2016. № 4.
39. Марчук Л., Пашкова Н. Як курчатко шукало свою маму? (Пісок) Дошкільне виховання. 2014. № 3.
40. Моляко В.А. Психология творческой деятельности. Київ : Знание, 1978. 47 с.

41. Николаева Е.И. Психология детского творчества. СПб.: Речь, 2006. 220 с.
42. Плетеницька Л., Крутій К. Логіко – математичний розвиток дошкільників. Запоріжжя. ТОВ «ЛПС.Лтд», 2002. 156 с.
43. Поддъяков Н.Н. Новый подход к развитию творчества у дошкольников . Вопросы психологии. 1990. № 1. С. 16-20.
44. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник / укл.: А. Балацька Л. К. Уява в житті дитини. Київ: Знання, 1974. 46 с.
45. Ремінська С. Арт-терапія в ДНЗ. Дошкільне виховання. 2017. № 9.
46. Рибалка В. Р. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. Київ: ІЗМН, 1996. 236 с. 39
47. Роменець В.А. Психологія творчості: навч. посібник. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
48. Савенков А.И. Психология детской одаренности. Москва: Генезис, 2010. 440 с.
49. Савенков А. И. Одаренные дети и творческие люди: особенности психического развития. Школьный психолог. 2004. № 30 (318).
50. Савченко Л. Пісочна анімація розвиває і оздоровляє. Дошкільне виховання. 2013. № 7.
51. Савчук О. Гра-стратегія: формуємо соціальний досвід дошкільнят. Дошкільне виховання. 2016. № 12. С. 20.
52. Сагадіна С. Проект «Ательє». Дошкільне виховання. 2013. № 6.
53. Семенов О. Творча дитина: зрозуміти і підтримати. Дошкільне виховання. 2016 р. № 4. С. 2–5.
54. Смулько А. Ці дивовижні домашні тварини. Проект взаємодії з дітьми середньої групи. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 13.
55. Собко Л. Розвиваємо асоціативне мислення. Дидактичні ігри з використанням прийомів ейдетики. Палітра педагога. 2017. № 3. С. 20.
56. Собко Л. Хвилинки творчості і фантазії (Добірка ігор). Дошкільне виховання. 2017 р. № 3. С. 22-23.
57. Тихончик Ю. Ой, який чудовий Я! Проект взаємодії з дітьми молодшої групи. Палітра педагога. 2016. № 6. С. 18.
58. Ткачук Л.У гості до казки «Колобок» (Заняття у педагогічній пісочниці для дітей раннього віку). Фантазії вихователя. 2017. № 2. С. 10.
59. Трофімченко І. Музикотерапія просто неба. Заняття. Дошкільне виховання. 2017. № 8.
60. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. – 160 с.
61. Туркот Т. Агресивна поведінка: виявити, запобігти, допомогти. Дошкільне виховання. №12. 2016. С. 6-8. 40
62. Халамай І. Мультимедійна презентація як інструмент мультерапії. Вихователь-методист. 2014. № 6.
63. Хрестоматия по возрастной психологии: учебное пособие для студентов: Сост. Л.М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна. Издание 2-е, дополненное. Москва: Институт практической психологии, 1996. 304 с.

64. Хухлаєва О.В. Практические материалы для работы с детьми 3-9 лет. Психологические игры, упражнения, сказки. Москва: Генезис, 2006. 176 с.
65. Чистякова Л. И. Психогимнастика / под ред. М.И. Буянова Москва : 1990. 48 с.
66. Чобанюк Л. Влаштовуємо віслючкові день народження (Грастратегія). Дошкільне виховання. 2017. № 2.

10.3. Інтернет-ресурси

1. http://adalin.mospsy.ru/1_01_12.shtml
2. <http://psylist.net/pedagog/>
3. <http://www.detskiysad.ru/sensor/447.html>
4. <http://www.detskiysad.ru/sensor/470.html>
5. <http://www.nanya.ru/opitlist/115>
6. <http://www.poni.lv/?l=2&m=5>

**11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В
20__ / 20__ Н.Р.¹**

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року